

Eduskunnan verojaosto

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Keskuskauppakamarilta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 188/2021 vp VML 31 §:n siirtohinnoitteluoikaisua koskevan säännöksen muuttamiseen liittyen. Asiassa on kysymys niistä edellytyksistä, joilla Verohallinto voi oikaista etuyhteysosapuolten välisten liiketoimien ehtoja

Kiitän lausuntopyynnöstä ja lausun Keskuskauppakamarin asiantuntijana kunnioittavasti asiassa seuraavaa.

Lausunnon keskeinen sisältö on seuraava:

- 1) **Siirtohinnoitteluoikaisun rajat on määritettävä tarkkarajaisesti Suomen verolainsäädännössä. VML 31 §:n muutos ei saa johtaa epävarmuuteen, ennakoimattomiin tulointoihin, eikä sellaisiin liiketoiminnan kannalta kestäättömiin tilanteisiin, joissa verotukselliset ratkaisut erkaantuvat konsernin tosiasiallisesta toiminta- ja sopimusrakenteesta. Verotuksen epävarmuus ja riski pitkittyneistä siirtohinnoitteluriidoista vähentävät yritysten halukkuutta harjoittaa liiketoimintaa Suomessa ja siten pienentävät Suomen saamia verotuloja.**
- 2) **Säännösten soveltamisalaa on rajattava lain voimaantulon jälkeen toteutettuihin liiketoimiin.**

Esityksen tavoitteena on muuttaa VML 31 §:ää siten, että säännöstä voidaan soveltaa OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden koko laajuudessa. Hallituksen esityksen perusteella muutostarve perustuu siihen, että eräissä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuissa on katsottu, ettei nykyiseen verotusmenettelylain 31 §:ään sisälly nimenomaista valtuutusta Verohallinnolle sivuuttaa ja uudelleenluonnehtia osapuolten tekemää liiketoimea. Muutostarve koskee siten melko pientä osaa siirtohinnoittelun tulkintakysymyksistä, sillä Keskuskauppakamarin käsityksen mukaan siirtohinnoitteluriidoissa keskeisenä ongelmana ei tyypillisesti ole liiketoimen tunnistaminen, vaan osapuolten eriävät näkemykset tosiseikoista ja niiden merkityksestä arvonluomiseen. On tärkeää, ettei vakiintunutta oikeustilaa muuteta säännöksen uudistamisen yhteydessä tarpeettoman laajasti, vaan muutokset rajataan tarkkarajaisesti sivuuttamiskysymykseen.

Ehdotettu VML 31 §:n 3 momentti koskee sanamuotonsa mukaisesti liiketoimen sivuuttamista. On erittäin hyvä, että maininta säännöksen soveltamisalan poikkeuksellisuudesta on lain jatkovalmistelussa lisätty säännöstekstiin hallituksen esityksen perusteluiden lisäksi.

Hallituksen esityksen perusteella korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännössä tarkoitettu sivuuttaminen ja uudelleenluonnehdinta näyttäisi muutoksen myötä kuuluvan ainakin osittain myös VML 31 §:n 2 momentissa tarkoitetun "liiketoimen määrittämisen" soveltamisalaan. Tällainen muutos olisi omiaan aiheuttamaan tulkintaepäselvyyksiä ja pitkäkestoisia veroriitoja.

On selvää, että liiketoimea määritettäessä katsotaan, mitä osapuolet tosiasiallisesti ovat tehneet, eikä vain sitä, miten osapuolet ovat liiketoimen dokumentoineet. Sen sijaan määrittämisessä ei pidä sivuuttaa osapuolten aitoa liiketoimea ja määritellä sitä Verohallinnon soveltuvimmaksi katsomalla tavalla. Suomessa toimivilla konserneilla tulee säilyä sopimusvapaus ja oikeus valita tilanteeseen parhaiten sopiva toimintamalli. Ei voida olettaa, että yhtiöt muuttaisivat tai edes pystyisivät muuttamaan liiketoimiaan tai liiketoimintamallejaan Verohallinnon soveltuvimmiksi katsomien liiketoimintamallien mukaisiksi.

Koska verotuksen tulkintojen erkaantuminen konsernin tosiasiallisesta toiminta- ja sopimuskäytännöstä johtaisi liiketoiminnan kannalta kestävämmiin tilanteisiin, yritysten kannalta on ehdottoman tärkeää, että VML 31 §:n 2 momentin soveltamisala on tarkkarajainen. Siirtohinnoitteluun liittyvä tulkinnanvaraisuus ja sen tuoma riski pitkäaikaisista, useamman valtion verotukseen vaikuttavista veroriidoista vähentäisi Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten konsernien sijoittautumispaikkana ja siten Suomen verotuloja. VML 31 §:n 2 momentin soveltamisalan vetäminen ei pidä jättää oikeuskäytännön varaan, sillä siirtohinnoittelua koskevat veroriidat venyvät Suomessa nykyisin jopa yli kymmenen vuoden mittaisiksi¹.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä olisi myös hyvä kiinnittää huomiota näyttötaakan jakautumiseen veroviranomaisen ja verovelvollisen välillä VML 31 §:n 2 momenttia sovellettaessa, sillä siirtohinnoitteluriidoissa on korostuneesti kysymys näytön arvioinnista. Jos Verohallinto määrittää verovelvollisen suorittaman liiketoimen eri tavalla kuin verovelvollinen, näyttötaakan asiassa tulisi olla viranomaisella.

Uusien säännösten soveltamisalaa on rajattava taannehtivan verolainsäädännön välttämiseksi säännöksen voimaantulon jälkeen tehtyihin liiketoimiin. Olisi yritysten kannalta erittäin epätoivottava tilanne, että säännöksiä sovellettaisiin vuoden 2022 alusta lähtien jo aiemmin toteutettuihin liiketoimiin ilman, että yrityksillä olisi ajallisesti mitään mahdollisuutta selvittää uuden sääntelyn soveltamista yrityksen etuyhteysliiketoimiin ennakollisessa menettelyssä.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Emmiliina Kujanpää
Johtava veroasiantuntija

¹ Esimerkiksi vuonna 2020 annettu vuosikirjaratkaisu KHO:2020:34 koski verovuotia 2007-2010, vuonna 2021 annettu vuosikirjaratkaisu KHO:2021:66 verovuotia 2009-2011 ja vuonna 2021 annettu vuosikirjaratkaisu KHO:2021:73 verovuotta 2010.